

Sammelband

49

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

P R O O E M I V M,
 Quod explicationi libri
DE LOQVACITATE
 PRÆMITTERE NOBIS VI-
 SUM FUIT.

Joann. Lotinio Caselins.
 JOAN. CASELINS.

ROSTOCHII
 Typis Stephani Myliandrij.

ANNO
 M. D. XIX.
 Mense Augusto.

P R O O E M I V M,
quod explicationi libri de loquacita-
te præmittere nobis visum fuit.

Multi sunt modi à priscis sapienti-
bus inuenti ad exstirpanda vitia
& serendas virtutes: nec nulli-
us ingenij est, illos videre & di-
scernere: sed vis rectè & ordine uti, singularis,
ni fallor, etiam prudentie: nec minus, quàm
magne artis est medici, ex bonis multiplicibusq;
medicamentis, quæ in promptu habeat, ea in
eiusmodi morbis, iis hominibus, eo tempore ad-
hibere, ut valetudini & saluti ægri benè consula-
tur. Velenim, ut plerasq; rationes referam,
præcipimus, vel cohortamur, vel collaudamus,
vel reprehendimus, vel obiurgamus, vel obtesta-
mur, vel exempla proponimus, vel docemus.
Nec ipsa vero docendi via uniformis est. Ali-
ter enim nos docent poëta, & quidem horum a-
lij aliter, quod aliud epici, aliud tragici & comi-
ci, aliud lyrici sequuntur: quos qui non cognoscit,
ut magistros vite, ipse suam vitam, mores, a-
nimam, & felicitatem corrumpit, cum volu-
ptate

ptate venenum imbibens, reiectis primis et salutaribus. Aliam docendi viam tenent historiarum scriptores: quam tamen superiori similem non negarim. Illi enim, quae fieri potuerint, hi quae acciderint, nobis referunt: utriq; cum eiusmodi sapientiae decretis, quibus & unusquislibet ex populo & principes civitatis rectissime informantur. Non repudiant autem, nec reprehendunt utrosq; illos, sed diuersum sequuntur sapientes & philosophi. Aut enim uno verbo vel paucis admodum indicant, quid facto opus sit, ut imperatores: aut exadificant praecepta rationis, ut primi vitae artifices: aut familiarius nobiscum agunt, ut parentes de liberis adprime solliciti. Primi generis exemplum est: nosce te ipsum: ne quid nimis: sponde, noxa praesto est: quibus si libet, adde sententias, oratione etiam ligata propositas à Solone, Theognide, aliis, qui numeris haberi possunt, inuentione poetae sunt minimè. He sunt τῶν σοφῶν νόμοι. Sapientes enim primùm dicebantur, qui postea dicti fuerunt cultores sapientiae. Hi tamen se paullo aliter in eodem negotio gesserunt, non auctoritate potissimùm sibi agendum arbitrati. Rationibus

A 2

enim

enim inter disputandum conuincunt, quæ auer-
sanda, quæ expetenda sint, quæ fugienda, quæ
facienda, deniq; ut in possessionem virtutis ve-
niamus. Quod exemplis declarare non huius
angusti loci est: meminertis ex Aristotele, quem
nunq; fere è manibus deposuimus. Tertij gene-
ris exempla suppeditant apud Latinos Seneca,
apud Grecos Plutarchus: quo etiam referemus
Galeni aureolum libellum de moderandis affe-
ctibus: quem admodum velim teri manibus a-
dolescentum, & efficiam quoq; ut pluribus fiat
familiarior. Ad superiora proximè accedunt, &
cum iis conueniunt Socratica Xenophontea: etsi
hec omnia ita illis affinia sunt, ut ab iis nec di-
scerni posse, nec diuelli debere uideantur. Non
enim à philosopho alienum est, quod facit φιλό-
λογο, quem sapientie studio incumbere, nemo,
opinor, neget. Ostendunt, quos dixi, sceditatem
vniuscuiusq; vitiorum: incommoda item, quæ
ex quoq; pullulant: exempla proferunt: simili-
tudiuibus negotium ante oculos collocant: deniq;
magnitudine morbi detecta, medicinam depro-
munt & monstrant, quo pacto exuas, quidquid
id est labis animi. Quod nisi saluberrimis e-
iusmo-

iussimodi consiliis utamur; nec intelligemus vitia,
nec ea oderimus, nec vitabimus, nec ab iis nos
vindicabimus: nedum virtutis pulchritudinem
aspiciamus, virtutem amemus & colamus,
& vitam dignam homine degamus. Non enim
de nihilo est, quod ille scripsit: virtus est vitium
fugere. Etenim virtutis est, vel certè studij
virtutis, vitium ex animo & moribus delere:
nec virtuti locus esse potest, nisi illud abolitum sit,
quantum omni eaque perpetua cura & dili-
gentia possumus. Longum foret de singulis, vel
de pluribus dicere. Ubi iracundia habitat, nihil
moderatè gesseris: ubi libido, nihil temperan-
ter: ubi auaritia, nihil liberaliter: atque ita
de ceteris. Sed quàm taetra sint illa eorumq;
similia, non quivis perspicit, ut auersari & de-
testari toto animo non satis possumus, & in iis
profligandis vel nihil vel parum laboremus.
Quid est familiaris curiositate? Plerique gra-
viter hoc vitio laborant: etiam in modestis &
bonis aliquid illius haeret. Quisque in men-
tem suam penetret, & in actiones non alienas
animaduertat paullo accuratius. Nostra
sepe negligimus, vel supinè gerimus: aliena

scrutamur: de alienis censuram agimus. Hoc
 qui faciunt, aliis sunt ridiculi: interdum se in
 discrimen — Et magnas calamitates præcipi-
 tant, quibus liceret, securis alienarum, res suas
 agere, Et extra fortune aleam positis, optato
 otio frui. Nihil non rimatur sumus, Et imita-
 tur, quæ à nostro genere fieri animadvertit: ideo-
 que ridiculo est omnibus. Luscinia dum carni-
 ne intermisso scrutatur labores insidiantium, di-
 scrimen ipsa capitis adiens, capitur. Sed errore
 alij labuntur: alij malitia, qui se in hoc spatio sic
 exercent, quasi coronam Olympicam adepturi.
 Talis est ille Cleon, quem, fieri non poterat, ut
 quid omnium fugeret. Inspectabat enim omnia.
 Etenim crus alterum in Pylo figebat, alterum
 in concione Attica. Sic enim de eo Aristopha-

nes. Αλλ' ὄχ' οἴοντε τῶν Παφλαζόν' ὄσσευ λαθεῖν.
 Εφορᾷ γὰρ αὐτὸς πάντ'. Ἐχέει γὰρ τὸ σκέλεθ',
 τὸ μὲν ἐν Πύλῳ· τὸ δὲ ἕτερον ἐν τῇ ἑκκλησίᾳ.

Quis hoc monstri non exsecretur? quis non re-
 ctius iudicet, ut quisq; nostrum agat suum nego-
 tium? quod qui faciat, alienum facile, Et qui-
 dem in perpetuum, relinquat. Equidem sic exi-
 stimo, neminem ita parum habere, quod agat,
 quin ita satis ad agendum habeat, ut vix possit
 respice-

respicere, si caueat, ne impingat, si videat, tum
quid quomodo rectè gerat, tum ne quid eorum,
quæ facienda forent, negligat & omittat. Plu-
ribus *ἡ ἀποστολὴ* attigi quòd recordor quan-
ta frequentia, alacritate & constantia anno ab-
hinc me de ea disputationem Plutarchi expli-
cantem audiretis: quæ res & diligentiam me-
am acuit, & curam interpretandi alios eiusdem
sapientissimi scriptoris libros excitauit. Quin
haud ita multò post cū domesticis legi, quæ idem
de loquacitate scripsit. Nec potui facere, quin
eadem, ut primum vacaret, publicè quoq; tra-
derem. Sic enim mihi persuadebam, quos prio-
ris diligentia non pœniteret; (non pœnitent autem
profecto eos, qui ab eo tempore sua studiosius, a-
liena minimè, curauerint) ultro properaturos
ad hæc præcepta sapientia, quibus ostenditur lo-
quendi & tacendi locus & modus. Hoc etiam
mirificè cum altero nostro instituto conuenit, cum
nobili videlicet disciplina artis dicendi: imò nihil
magis aduersatur eloquentia, quàm linguæ vo-
lubilitas, nulla idonea subiecta sententia. Hoc
ita esse & Isocrates innuit. Huic enim cum
quidam satis garrulus operam se daturum pro-
fitere-

fiteretur: geminam, inquit, mihi mercedem sol-
ues: hanc, ut te garrire dedoceam: alteram,
ut te doceam loqui. Cum autem hoc sit diffici-
le, illud nihilo arbitratur facilius. Ut ve-
ro multi hodie sibi disertis videntur in sermoni-
bus, in foro, in concione, in libris! qui ubi se-
mel loqui cœperint, exitum orationis inuenire
nesciunt. Hi ut sibi, ut vulgo placeant, mo-
lesti certè sunt & ridiculi eruditis & intelli-
gentibus. Vos vero, adolescentes, discite v-
tramque artem in tempore & hanc tacendi,
& illam dicendi, ut ne garratis intempestivè
ullo loco, nec obmutescatis, ubi dicendi lo-
cus sit. Non parum in vita cultu & in
studio loquendi profecerit, qui à di-
serto rectè discernat loquacem,
& ipse garrire nesciat.

V. I. Id. Sextilis.

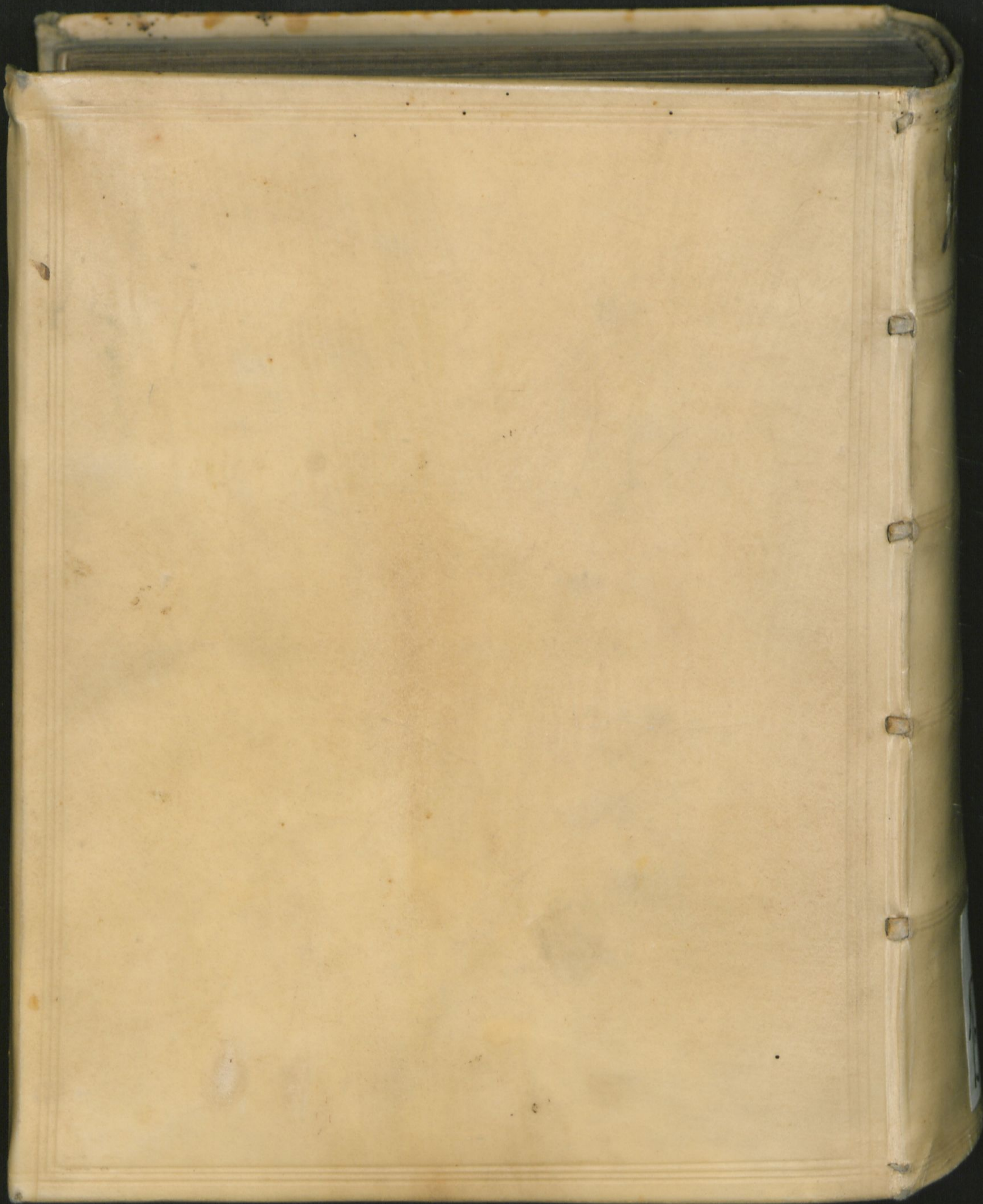

HB. 153147

Sb.

UD74

55.

PROOEMIUM,
Quod explicationi libri
DE LOQVACITATE
PRÆMITTERE NOBIS VI-
SVM FVIT.

Joann. Botnio Caselns.
JOAN. CASELNS.

ROSTOCHII
Typis Stephani Myliandrj.
ANNO
M. D. XIC.
Mense Augusto.

56

